

فانوس (آموزش کامل فارسی نهم)

علی اکبر فخرو

اسماعیل رهایی

انتشارات حبله رود

۱۳۹۴

سرشناسه	: فخر، علی اکبر، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش کامل فارسی نهم
مشخصات نشر	: سمنان، انتشارات حبله رود، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	: ۴-۳۲-۷۶۴۴-۶۰۰-۹۷۸: ۱۰۰۰۰۰ ریال
شناسه افزوده	: رهایی، اسماعیل، ۱۳۵۳-
ضمیمت فهرست نویسی	: فیبای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	: بالای عنوان: فانوس
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۹۴۸۷۲

انتشارات حبله رود

سمنان، بلوار ولی عصر، جنب مسجد آل محمد(ص)

www.hablerood.ir

●●●-----●●●

فانوس (آموزش کامل فارسی نهم)

علی اکبر فخر، اسماعیل رهایی

صفحه آرا: محمد تقی رهبری فرد

چاپ نخست، ۱۳۹۴

قیمت: ده هزار تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: زلال کوثر قم

طرح روی جلد: شرکت تبلیغاتی سیاه مشق

شابک: ۴-۳۲-۷۶۴۴-۶۰۰-۹۷۸

فهرست

۱.....	سرآغاز
۲.....	ستایش: به نام خداوند جان و خرد.....
۸.....	فصل اول: زیبایی آفرینش
۸.....	درس اول: آفرینش همه تنبیه دل است.....
۱۸.....	حکایت: سفر.....
۲۲.....	درس دوم: عجایب صنع حق تعالی.....
۲۸.....	شعر خوانی: پرواز.....
۳۱.....	فصل دوم: شکفتن
۳۳.....	درس سوم: مثل آینه.....
۴۱.....	حکایت: باغبان نیک اندیش.....
۴۵.....	درس چهارم: هم نشین.....
۵۱.....	روان خوانی: دریاچه‌های شکوفایی.....
۵۳.....	فصل آزاد: ادبیات بومی (۱)
۵۳.....	درس پنجم: آزاد.....
۵۴.....	فصل سوم: سبک زندگی
۵۷.....	درس ششم: آداب زندگانی.....
۶۳.....	حکایت: شو خطر کن.....
۶۶.....	درس هفتم: پرتو امید.....
۷۷.....	درس هشتم: هم‌زیستی با مام میهن.....
۸۰.....	شعر خوانی: دوراندیشی.....
۸۳.....	فصل چهارم: نام‌ها و یادها
۸۸.....	درس نهم: راز موفقیت.....
۹۳.....	درس دهم: آرشی دیگر.....

۱۰۵.....	حکایت: نیک رایان.....
۱۰۷.....	درس یازدهم: زن پارسا.....
۱۱۶.....	روان خوانی: دروازه‌ای به آسمان.....
۱۲۰.....	فصل پنجم: اسلام و انقلاب اسلامی
۱۲۱.....	درس دوازدهم: پیام آور رحمت.....
۱۲۹.....	حکایت سیرت سلمان.....
۱۳۱.....	درس سیزدهم: آشنای غریبان.....
۱۳۴.....	درس: میلاد گل.....
۱۳۸.....	درس چهاردهم: پیدای پنهان.....
۱۴۹.....	شعر خوانی: بود قدر تو افزون از ملائک.....
۱۵۳.....	فصل آزاد: ادبیات بومی (۲)
۱۵۳.....	درس پانزدهم: آزاد.....
۱۵۴.....	فصل ششم: ادبیات جهان
۱۵۶.....	درس شانزدهم: آرزو.....
۱۶۱.....	درس هفدهم: شازده کوچولو.....
۱۷۴.....	روان خوانی: دو نقاش.....
۱۷۵.....	نیایش: بیا تا برآیم دستی ز دل.....
۱۹۰.....	روش‌های تدریس پیشنهادی بر اساس کتاب راهنمای معلم.....
۱۹۳.....	سؤالات تستی.....

سر آغاز

کتاب فارسی پایه نهم با رویکرد خاص برنامه فارسی آموزی، رویکرد مهارتی است یعنی بر آموزش و تقویت مهارت‌های زبانی و فرازبانی تأکید دارد.

در کتاب حاضر (آموزش کامل فارسی نهم) سعی شده است تا تمام جوانب و زوایای کتاب بررسی شود. به همین دلیل از آغاز تا پایان کتاب، تمام متن‌ها و حتی تکبیت‌ها و نکات ادبی و زبانی آنها به گستردگی، شرح و توضیح داده شده است. همچنین به نوع قالب درس‌ها و نحوه لحن آنها و شیوه‌های مناسب تدریس هر درس اشاره شده است.

علاوه بر این، به منظور غنی سازی محتوای کتاب، مطالبی با عنوان «دانش تکمیلی» که نکاتی دانستنی و فراتر از کتاب است ذکر شده است.

در این کتاب اهداف زیر دنبال شده است:

الف) کمک به مطالعه بهتر و دقیق‌تر و نظم بخشیدن به مطالب هر درس.

ب) ورزیدگی و آمادگی دانش آموزان برای پاسخگویی در آزمون‌ها و امتحانات.

ج) کمک به درک بهتر مفاهیم درس و ذکر نکات مهم آن.

د) کمتر شدن اختلاف سلیقه‌ها در پاسخگویی به سؤالات و معنی متون

درس.

بی‌گمان این کتاب مانند هر اثر دیگر خالی از اشکال نیست و احتمال خطا در آن هست. از این رو از همکاران فرهیخته و محترم تقاضا می‌شود نظرهای اصلاحی خود را با ما در میان بگذارند. تا ان‌شاءالله در چاپ‌های بعدی مورد استفاده قرار بگیرد و با ذکر نام آن‌ها، از ایشان قدر دانی شود.

باید از جناب آقای حسین فولادیان معاون محترم آموزشی اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان و سرکار خانم ژاله صرفی رئیس محترم گروه‌های آموزشی و تکنولوژی اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان و سرکار خانم اکرم رجب بیگی رئیس محترم اداره استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان استان سمنان به خاطر مساعدت و حمایت های ایشان صمیمانه تشکر نماییم.

همچنین زحمات آقای علیرضا شاه حسینی مدیر محترم و فرهیخته انتشارات حبله رود را در چاپ کتاب حاضر پاس می‌داریم.

امیدواریم با چاپ کتاب حاضر، گامی کوچک در جهت ارتقای سطح علمی و آموزشی برداشته باشیم و این کتاب مورد استقبال همکاران گرامی و دانش آموزان عزیز قرار گیرد.

مؤلفان

ستایش: به نام خداوند جان و خرد

نام شاعر: ابوالمجد مجدود بن آدم (سنایی غزنوی) نام آثار: حدیقه الحقیقه، سیر العباد الی المعاد، کارنامه بلخ. قرن: ۶ هجری قمری قالب شعر: مثنوی

مَلِکَا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی نروم جز به همان ره که توام راهنمایی
 * ای پادشاه (خدا) ذکر و ستایش تو را می گویم چون تو پاک، منزّه و آفریدگار
 جهانی. جز در راه و طریقی که تو مرا هدایت می کنی و آن را به من نشان می دهی
 نمی روم.

نکته: راه نمایی: راه را به من نشان می دهی. («م» متمم)
 (معنای دیگر: تو راهنمای من هستی). («م» مضاف الیه) (ایهام خوانداری)
 این بیت ۶ جمله دارد.

	نام شاعر: ابوالقاسم فردوسی نام اثر: شاهنامه قرن: ۴ و ۵ هجری قمری
---	---

واژگان	معنی
خداوند	پروردگار، صاحب، پادشاه
خرد	عقل
کیوان	سیارهٔ زحل
گردان سپهر	آسمانِ گردنده
فروزنده	روشنایی بخش
ناهید	سیارهٔ زهره
مهر	خورشید
بینندگان	در این درس «چشمان»
ستودن	ستایش کردن
میان	کمر
میان بستن	کمر بستن، کنایه از آمادهٔ انجام کاری شدن.
بُرنا	جوان

به نام خداوند جان و خرد
 * به نام خدایی که روح و عقل را آفرید (آغاز می‌کنم سخنم را: حذف به قرینه معنوی) که اندیشه انسان از این مرتبه بالاتر نمی‌رود. به عبارت دیگر بالاترین حدِّ ستایش خدا این است که بگوییم «خداوندِ جان و خرد»
 چون از نظر شاعر حکیمی مانندِ فردوسی خرد از جایگاه و پایگاه والایی برخوردار است.

روایتی از پیامبر (ص) نقل شده است: «اول ما خلق الله العقل» «تخت چیزی که خدا آفرید خرد است»

خداوند نام و خداوند جای
* خداوندی که صاحب نام‌های عزیز و بزرگ و مالک جهان است. خداوندی که به بندگان رزق و روزی می‌دهد و به راه راست هدایت می‌کند.

نکته: در زبان فارسی خدای به معانی (صاحب، مالک، پادشاه و آفریدگار) به کار رفته است.

* برخی معنی این بیت را این گونه انگاشته‌اند: «منظور از نام در این بیت «جهان مینوی و جهان جان» است که پیراسته است و در دریافت‌های حسی نمی‌گنجد و از آن تنها نامی می‌توان شنید و منظور از جای، گیتی و جهان است. (نامه باستان، کزازی، ج ۱، ص ۱۷۰)

خداوند کیوان و گردان سپهر
* خداوندی که آفریننده سیاره کیوان (زحل) و آسمان گردنده است. خداوندی که روشنایی بخش ماه و سیاره ناهید (زهره) و خورشید است.

نکته ۱: از نظر قدما آسمان در حال گردش و زمین ثابت بوده است. (گردان سپهر)
نکته ۲: نام سیارات به ترتیب از آسمان اول تا آسمان هفتم: ۱. ماه (قمر)، ۲. عطارد (تیر)، ۳. زهره (ناهید)، ۴. شمس (خورشید)، ۵. مریخ (بهرام)، ۶. مشتری (برجیس یا اورمزد)، ۷. کیوان (زحل).

به بینندگان آفریننده را
* خداوند را با چشمانت نمی‌توانی ببینی بنابراین چشمانت را خسته و آزرده مکن.

تلمیح به آیه ۱۰۳ سوره انعام: لا تدرکه الابصار و هو یدرک الابصار و هو الطیف الخبیر

نیابد بدو نیز اندیشه راه که او برتر از نام و از جایگاه
 * اندیشه انسان نمی‌تواند ذات خداوند را درک کند چون او از تمام نام‌ها و مکان‌ها
 برتر و بالاتر است. (نمی‌توان خداوند را در نام یا مکان خاصی گنجانده و تصور کرد).
 ستودن نداند کس او را چو هست میان بندگی را بیایدت بست
 * هیچ کس نمی‌تواند آن گونه که شایسته خداوند است او را ستایش کند؛ ولی انسان
 باید آماده خدمت و عبادت پروردگار باشد.

نکته ۱: تلمیح به روایت پیامبر (ص): «ما عرفناک حق معرفتک و ما عبدناک حق
 عبادتک».

نکته ۲: میان بستن کنایه از آماده انجام کاری شدن.

توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر برنا بود
 * آن کسی که علم و دانایی دارد قادر بر انجام هر کاری است. دانش و علم باعث
 می‌شود که انسان پیر احساس جوانی و شادابی کند.
 آرایه تضاد: پیر، بُرنا (جوان)

دانش تکمیلی

قالب شعر: مثنوی

محتوا: حمد و ستایش خداوند

لحن شاهنامه: حماسی

تحمیدیه: سخنی که شاعران یا نویسندگان به نظم یا نثر در آغاز کتاب، در حمد و ثنا
 و ستایش خداوند می‌گویند.

تاریخ ادبیات

نام شاعر: امام خمینی (ره)

سال ولادت: ۱۲۸۱ هجری شمسی.

سال وفات: ۱۳۶۸ هجری شمسی

دیده‌ای نیست نبیند رُخ زیبای تو را نیست گوشی که همی نشنود آوای تو را
* جلوه و جمال الهی آن چنان آشکار است که تمام دیدگان آن را مشاهده می‌کنند
(آثار صنع الهی). انسانی نیست که آوای خوش الهی را نشنود و احساس نکند.

نکته ۱: نگاه عرفانی به عالم داشتن. از نظر عارفان تمام مظاهر آفرینش، جلوه حق
است.

به قول بابا طاهر:

به صحرا بنگرم صحرا تو بینم به دریا بنگرم دریا تو بینم
به هر جا بنگرم کوه و در و دشت نشان از قامت رعنا تو بینم

نکته ۲: آرایه مراعات نظیر: دیده، دیدن، رُخ، گوش، آوا شنیدن.